

Poznański model funkcjonowania oddziałów przygotowawczych: teoria i praktyka szkolna

1 marca 2019 r.

Hanna Janowicz

Wydział Oświaty Urzędu Miasta Poznania

kierownik I oddziału organizacji szkół i placówek oświatowych

Ramy organizacyjno-prawne funkcjonowania oddziałów przygotowawczych

Uczniowie cudzoziemscy, zgodnie z **art. 156 ustawy Prawo oświatowe** (Dz.U. z 2018 r poz. ....) korzystają z nauki w szkołach i opieki w przedszkolach (...) na warunkach dotyczących obywateli polskich.

Organ prowadzący **może** zorganizować **oddział przygotowawczy** w szkole, do której uczęszczają uczniowie przybywający z zagranicy, którzy podlegają obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, jeśli uczniowie ci nie znają języka polskiego lub znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, wymagają dostosowania procesu kształcenia do ich potrzeb edukacyjnych, a także dostosowania formy organizacyjnej wspomagającej efektywność ich kształcenia

Szczegółowe warunki tworzenia oraz działania oddziałów przygotowawczych określone zostały w **rozporządzeniu MEN z dnia 23 sierpnia 2017 r.** w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi (...)

Ramy organizacyjno-prawne funkcjonowania oddziałów przygotowawczych

Przywołane przepisy określają długość trwania nauki w oddziale, wskazują w jakich typach szkół nie organizuje się oddziałów przygotowawczych oraz szczegółowo określają warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziału przygotowawczego:

1. **liczba uczniów** w oddziale przygotowawczym nie może przekraczać 15,
2. oddziałów przygotowawczych **nie organizuje się** w szkołach specjalnych, artystycznych, dla dorosłych,
3. o utworzenie oddziału przygotowawczego wnioskuje do organu prowadzącego szkołę dyrektor danej placówki,
4. dyrektor szkoły powołuje zespół kwalifikujący uczniów do oddziału przygotowawczego, w którego skład powinno wchodzić: dwóch nauczycieli i pedagog lub psycholog,
5. zajęcia są prowadzone według realizowanych w szkole programów nauczania z **dostosowaniem metod i form** ich realizacji do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów (możliwość wsparcia przez osobę władającą językiem kraju pochodzenia ucznia),

Ramy organizacyjno-prawne funkcjonowania oddziałów przygotowawczych

6. nauka w klasie przygotowawczej **trwa rok**, w zależności od postępów w nauce i potrzeb edukacyjnych ucznia okres nauki ucznia w oddziale przygotowawczym może zostać **skrócony albo przedłużony** nie więcej niż o jeden rok szkolny. Decyzję o skróceniu albo przedłużeniu okresu nauki ucznia w oddziale przygotowawczym podejmuje rada pedagogiczna na wniosek uczących ucznia nauczycieli, pedagoga lub psychologa,
7. liczba godzin nauki na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych w oddziale przygotowawczym wynosi od minimum 20 godzin tygodniowo dla klas I-III w szkole podstawowej do minimum 26 godzin tygodniowo w szkole ponadpodstawowej,
9. zajęcia w oddziale przygotowawczym mogą odbywać się w klasach łączonych,
10. Istnieje możliwość tworzenia oddziałów przygotowawczych także **w trakcie trwania roku szkolnego-**

Analiza statystyczno- organizacyjna funkcjonowania uczniów cudzoziemskich w poznańskich szkołach

Uczniowie cudzoziemscy pojawiali się w poznańskich szkołach od wielu lat.

Ich liczba zwiększała się praktycznie z każdym kolejnym rokiem szkolny, rosła także liczba krajów, z których się ci uczniowie wywodzili.

Jednak szczególnym przypadkiem jest napływ uczniów z Ukrainy, który od 3 lat ma tendencję gwałtownie rosnącą.

W 2016 roku uczniów z Ukrainy było w szkołach prowadzonych przez Miasto Poznań około 120, w roku 2017 już ponad 350, a roku 2018 prawie 700.

Na koniec grudnia 2018 w poznańskich szkołach samorządowych liczba uczniów z Ukrainy wynosiła 678, z czego w przedszkolach: 113, w szkołach podstawowych: 463 oraz w szkołach ponadgimnazjalnych: 92 uczniów.

Rok szkolny 2017/2018 był rokiem gwałtownego napływu uczniów z Ukrainy, jako organ prowadzący realizowaliśmy obowiązek ustawy przyznawania godzin nauki j. polskiego dla tych uczniów, ale informacje przekazywane przez dyrektorów szkół wskazywały, że często jest to niewystarczające wsparcie, że uczniowie mają problemy z komunikacją, adaptacją w środowisku. Problemy te to efekt zbyt słabej znajomości języka polskiego oraz różnic kulturowych i innych zasad panujących w polskim systemie oświaty.

Analiza statystyczno- organizacyjna funkcjonowania uczniów cudzoziemskich w poznańskich szkołach

Pojawiło się pytanie, jak zorganizować większe wsparcie?

....a może otworzymy w Poznaniu oddział przygotowawczy dla uczniów z Ukrainy?.... pojawiły się też wątpliwości: czy to na pewno szansa, a może zagrożenie?, może zostanie odebrane jako próba „segregacji”, czy będą chętni do nauki w oddziałach przygotowawczych?

Te wątpliwości pomogły rozwiązać badania ankietowe przeprowadzone wśród Ukraińców, którzy mają dzieci w poznańskich szkołach i przedszkolach.

Badanie przeprowadzono w kwietniu i maju 2018 na grupie prawie 200 osób. Badanie przeprowadzono na zlecenie Honorowego Konsula Ukrainy przy wsparciu finansowym Powiatu Poznańskiego oraz Miasta Poznań.

Analiza statystyczno- organizacyjna funkcjonowania uczniów cudzoziemskich w poznańskich szkołach

Badaniem objęto 142 ukraińskich rodziców dzieci, które uczęszczały do poznańskich szkół (129) oraz przedszkoli (52).

78% rodziców dzieci uczęszczających do szkół zadeklarowało, że ich dzieci są objęte wsparciem polegającym na dodatkowych lekcjach j. polskiego oraz dodatkową nauką z innych przedmiotów (głównie historii, geografii, fizyki).

Analiza statystyczno- organizacyjna funkcjonowania uczniów cudzoziemskich w poznańskich szkołach

W ankiecie przedstawiono projekt otwarcia oddziału przygotowawczego i zadano badanym pytanie:

Miasto Poznań planuje otworzyć klasy przygotowawczej dla uczniów z zagranicy (a szczególnie z Ukrainy), w których przez rok dzieci intensywnie uczyłyby się języka polskiego (wstępnie planowane lokalizacje: dzielnica Grunwald oraz os. Zwycięstwa, możliwe inne 1 - 2 dzielnice). Czy bylibyście Państwo zainteresowani posłaniem dziecka do takiej klasy?

91 osób **było zainteresowane** pomysłem, bo uważali, że to zdecydowanie poprawi znajomość j.polskiego i pozwoli dzieciom na lepszą adaptację oraz ułatwi dalszą edukację w Polsce,

48 osób **nie było zainteresowane** pomysłem, bo: dziecko zna już dobrze j.polski, część rodziców uważała, że obecna pomoc jest wystarczająca.

Poznański model funkcjonowania oddziałów przygotowawczych: teoria i praktyka szkolna.

Po zapoznaniu się z wynikami tego badania podjęto decyzję, że powstanie oddział przygotowawczy w Szkole Podstawowej nr 10 w Poznaniu na ul. Bosej oraz w Szkole Podstawowej nr 12 na os. Zwycięstwa.

Zakładano utworzenie po jednym oddziale łączonym w każdej z tych szkół.

Okazało się, że zainteresowanie jest znacząco większe i otworzono po 3 oddziały w każdej szkole, w których uczniowie realizują program w odpowiednich dla siebie grupach wiekowych.

Miast Poznań umożliwiło taką organizację tych klas, by realizować program nauczania w sposób indywidualny uzależniony od faktycznych potrzeb uczniów.

Obecnie w oddziałach przygotowawczych uczy się:

- w SP nr 10 - 30 uczniów,
- w SP nr 12 – 46 uczniów.

Poznański model funkcjonowania oddziałów przygotowawczych: teoria i praktyka szkolna.

Ale na tym nie poprzestajemy, ponieważ planowane jest otwarcie kolejnego oddziału przygotowawczego dla uczniów ukraińskich w Szkole Podstawowej nr 2 w Poznaniu na os. Jagiellońskim.

Będzie więc to już trzecia lokalizacja, a jej wybór także wynika z przeprowadzonych badań, które wskazywały, że duża grupa rodzin z Ukrainy mieszka w rejonie Rataj.

Podsumowanie

Z uwagi na rosnącą w Polsce liczbę uczniów cudzoziemskich możliwość tworzenia oddziałów przygotowawczych należy uznać za rozwiązanie w dobrym kierunku, choć proces ten wymaga monitorowania i dużego zaangażowania ze strony szkoły.

* Dziękujemy